

syntes uden Evne til at virke forædlende og forfinende paa Sindet. Saa syntes snarere Tvivlen at besidde en saadan Genfødselsens Kraft. Naar han søgte at opgøre for sig selv, hvilken Betydning hans Bekendtskab med Pastor Fjaltring foreløbig havde haft for ham, fandt han den netop deri, at han hos denne havde fundet Trøst for den Tvedelthed i sin Natur, den Mangel paa Evne til at falde til Hvile i en bestemt formet Livsanskuelse, som ofte havde gjort ham saa modløs. I sin Tale kom Pastor Fjaltring altid tilbage til Tvivlen som Troens nødvendige Forudsætning, dens „vellystfulde, evigt undfangende Modersköd“. Som Dagen fødtes af Natten og denne igen af Dagen, og som alt Liv paa Jorden fremkaldtes af dette Vekselspil mellem Mørke og Lys, saadan betingedes ogsaa det religiøse Liv af et uafhjælpeligt Modsætningsforhold, der ved sine Brydninger vedligeholdte Sjælens Uro. En Tro, som ikke bestandig fornyedes gennem Tvivl, var en livløs Ting, et Kasteskift, — en Krykke, ved hvis Hjælp man maaske nok for en Tid kunde glemme sin Lammhed; men en virkelig, livsopholdende Kraft var den ikke.

I et af sine spøgefulde Øjeblikke havde han sagt:

„Dersom det er rigtigt, at Vejen til Helvede er brolagt med vore gode Forsætter, saa maa jo nødvendigvis Vejen til Himlen være banet med vore slette.“ Derpaa havde han udviklet, hvorledes der var mere Sandhed heri, end det i første Øjeblik kunde se ud til; thi — sagde han — ligesom det menneskelige Legemes Gang noksom bekendt var et bestandigt men betids afbrudt Fald, saadan var ogsaa vor Aands Udvikling hen imod Fuldkommenheden et uafsladeligt Syndefald, af hvilket vi op-